

1. OWSZEKI (172) *pt*

o jasne; -e- (121), -é- (1) *OpecŻywList*.

Sł stp, Cn notuje, Linde XVI – XVII w.

Partykuła (172) :

I. W funkcji właściwej (101) :

1. Wzmacniająca przeciwstawienie: przeciwnie (w związkach składniowych bezspójnikowych pełni funkcję spójnika przeciwstawnego) (16) : TYch ná wŕzytkim to mi wierz ſzczęſcie nie przeyrzało/ Owŕzekei czego trzebá doſtátek podáło *PaprPan* N3, D3, H3, Y3, Z3, Dd3; niechca iey [wolności] vmnieiſzac owŕzekei przitziniac. *PaprUp* F2v, D4, F2, F2v, Gv, K3; *CzahTrPapr* ktv.

Połączenia: »ale owszeki« (2): Nie wŕtał Szábát prawdziwy [...] ále owŕzekei prawie dopiero ożył. *CzechRozm* 71v; *PaprUp* K.

»i owszeki« (1): Ták teŕ ten niepotrzebnie nikogo nie gromi. Y owŕzekei męſtwo ſwe ták w ſobie miárkuie *PaprPan* Z2.

2. Wzmacniająca stopień nasilenia: co więcej, a nawet, ponadto (1) :

Połączenia: »o owszeki« (1): O yefŕlycz ſyá dzyeczyá marya ueſelyla bádacz wzyuoczye matky ſwey O owŕzekei ſzwyáta anna ſporuſzenya dzyeczyáczya ſwego w yey zyuoczé *PatKaz* II 80.

3. Wzmacniająca pewność Sądu, akceptację: zaiste, naprawdę; prorsus *Vulg*, *Mącz*, *Cn*; *profecto* *Mącz*, *Modrz*, *Cn*; *penitus*, *revera* *HistAl*, *Cn*; *plane* *Mącz*, *Cn*; *ergo* *Vulg*; *adeo*, *atquae*, *certe*, *ecastor*, *edepol*, *enimvero*, *equidem*, *hercle*, *magnopere*, *mediusfldius*, *meherc(u)le(s)*, *nae*, *pol*, *porro*, *quiane*, *sane*, *vero* *Mącz*, *quidem* *PolAnt*; *omnino*, *penissime* *Cn* (84) : *PatKaz* I 10v; *PatKaz* III 117; by ſię [chory] był miernie miał/ A lekarſtw dobrych pożywał: Owŕzekei by długo żyw był *BierEz* K2v; *OpecŻyw* 18v, 102v; *OpecŻywList* C; otworzyliſmy wory náſſe á náleziſmy pyenyádze na wirzchn [!] woru/ [...] niewiemyc owŕſekei ktoć ye włożył wnáſſe wory *HistJóz* D; wizytkę moc twoię pokládaſz w nich/ [...] Owŕzekei [Szaprawdą *HistAl* 1510 183] nie bogowie ále ſłuŕźnie kátowie máią być wezwáni/ ábowiem członki twoie rozmaítemi wćiskámi vdráciąá. *HistAl* Kv, H2, H3; *MurzHist* B; *MurzNT* 38v, 61; *KrowObr* 3v; Tákci owŕſekei koŕdy zwas/ ktory ſie nie wyrzeka wŕſyſtkich rzeczy ktore ma/ nie moŕe moim być zwolennikiem. *Leop Luc* 14/33, *Eccle* 5/15; Me hercle, Owŕzekei/ zaprawdę. *Mącz* 155a; *Certe* ad rem nihil interest, Owŕzekei to nic k rzeczy. *Mącz* 430a; Non pol temere est quod tu tam times, Muſi owŕzekei co być w tym yŕ ſie ták boyiŕſ. *Mącz* 442c, 3c, 19b, 45a, 50a [3 r.], 73a (55); Proſzę cie nie powiáday tego nikomu [...]. A oná rzeklá: Panie miły owŕzekei nie powiem żadnemu. *HistRzym* 92, 91, 96; *BudNT Act* 22/3; *ModrzBaz* 23; *KlonFlis* Gv.

Połączenia: »a owszeki« (1): Atque aedepol ea res est, A owŕzekei tá rzecz yeſt. *Mącz* 19b.

»ale owszeki« (1): popędliwość iego chćiwá á gorliwa iáko Lwa/ ále owŕzekei iego poſtać [*Forma quippe illius*] moc y mądroſć ktore ná potym miał vkázowála *HistAl* A6v.

»o owszeki« (1): wŕzytko oth uyekow bádacz poczáta uprzedzila y mouy Dyonyſyus O owŕzekei panna marya pyeruey ſtworzona [...] nyŕzly anyely *PatKaz* II 23v.

Zdanie pytajne poprzedza zdanie z „owszem” (2): A gdy żoná Putyfárowá [...] rzeklá/ ſpi zemną. Bronił iey tego Iozeph mówiąc: Pan twoy polecił mi wŕzytko w moc iedno ciebie nic/ gdzye to mogę

vczynić? owfzekibych zgrzeżył y przeciw Bogu/ y przeciw pánu/ y przeciw zakonowi. *BielKron* 16v; Quid virgo cuia est? (–) Nescio hercle [...] Pánná tą czyjá yeft? (–) Niewiem owfzeki. *Mącz* 441a.

II. W funkcji przysłówka określającego miarę: całkiem, bez reszty, zupełnie; *penitus HistAl*, *Vulg*; *omnino Vulg*, *Mącz*; *immo, omnimode HistAl*; *in totum, tantopere Mącz* (71) : *OpecŻyw* 131; iáwneć tho ieft rozeznánie/ iż żelázných štátkow ktoremibyście robić mogli potrzebuiecie/ á fładże robić/ po morzu fie wozić/ budować/ orác wam owfzeki zabroniono *HistAl* K3, C3v, D8v, F2; y wyzdycháło wlfyftko bydło Egyptfkie/ ále zbydlá fýnow Ifráelfkich nic owfseki [zgoła *WujBib*] niezginęło. *Leop Ex* 9/6, *Esth* 2/10, *Iob* 30/8; *Damnatur in totum haec herba*. Gániá owfzeki to ziele/ yáko to które niczemne yeft. *Mącz* 77c; *Dispereo, Owfzeki ginę. Mącz* 105c, 245d, 255b, 263d [2 r.], 279b, 341b, 387c, [407]c; fą też [rzeczy] drugie/ które męfzczyźnie przyftoią/ á białągłowá owfzeki fie ich wyftrzegáć muśi. *GórnDworz* V7; iefth fám przed pałacem ieden człowiek/ [...] ktpry we wżem ieft podobien twej miłości/ ták że owfzeki nie znác ktoryby z was był Cefárzem. *HistRzym* 46, 46v, 78v, 95, 104v.

Połączenie: »nie owszeki« = *nie całkiem; aliquantulum, ferme, hauj minus, non ita, non magnopere, non perinde, non plane, non satis, nun quam quicquam, parum (certe), vix satis Mącz* (47): Vlofy pytam yakye myála [*Maryja*] y odpouyedam yfz nye owfzeky myal[y]a kądzyerzauych *PatKaz III* 119; *Flavus, Płowy/ Nieowfzeki żółty/ Podpoláły. Mącz* 129d; *Saepiusculae dimin.* I tedyy owędy nie owfzeki częfto/ nie bárzo też rzadko. *Mącz* 364a; *De hoc parum convenit, Iefzcze to nie owfzeki pewno. Mącz* 481d; *Valetudine uti minus commoda*. Nie owfzeki fie dobrze mieć ná zdrowiu. *Mącz* 510b, 19d, 49d, 61b, 66b, 79d (46).

Synonimy: **I.1.** *przeciwnie, przeko; 2. nawet; 3. istotnie, iście, »na pewno«, niewątpliwie, pewnie, prawdziwie, rzeczywiście, tak, zaiste, zaprawdę; II. cale, całkiem, zupełnie.*

Cf OSZWEJĄ, OSZWEM, **OWSZEJĄ**, 1. **OWSZEJKI**, **OWSZEJKIĆ**, OWSZEJKO, **OWSZEK**, **OWSZEKIĆ**, [OWSZELKI], OWSZEM, OWSZEMCI